

Олена Семеног

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ- ФІЛОЛОГІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США, ШВЕЙЦАРСЬКОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ //Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 18-19 квітня 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. с.192-194.

УДК 377:316.44 -378.22:80 (477:100)

Семеног О.М.

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ
МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ- ФІЛОЛОГІВ
В УНІВЕРСИТЕТАХ США, ШВЕЙЦАРСЬКОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ**

АНОТАЦІЯ

У статті на основі наукових досліджень узагальнено досвід деяких університетів США, Швейцарської Конфедерації з питань формування професійної мобільності майбутніх філологів у процесі магістерської підготовки. У закладах розроблені стандарти компетентнісної підготовки магістрів філології, що орієнтують на інноваційну професійну діяльність. Результатом фундаментальної, науково-дослідної підготовки, яка здійснюється під час проблемних лекцій, семінарів, симпозіумів-дискусій, дослідницьких воркшопів, є підготовлений фахівець з високим рівнем соціальної зрілості, професійної відповідальності, володіння філологічними, педагогічними знаннями, культурою читання, компресії, редагування, перекладу, моделювання нового якісного тексту, культурою комунікації, готовністю уміло використовувати набутий досвід у різних сферах викладацької, науково-дослідної, управлінської інноваційної діяльності.

Ключові слова: мобільність, професійна мобільність, академічна мобільність, магістр, підготовка магістра філології, міждисциплінарний курс, воркшоп, університети України, США, Швейцарської Конфедерації.

Професійно мобільний, здатний до інноваційної взаємодії і адаптивності у складних умовах професійної та соціальної дійсності фахівець – такі вимоги ставить сьогодення. Вагомим ресурсом формування професійної мобільності є магістерський рівень вищої освіти. Зокрема, професійна діяльність магістра філології потребує володіння фундаментальними філологічними, педагогічними, психологічними знаннями, культурою читання, компресії, редагування, перекладу, моделювання тексту, культурою комунікації та умілого використання набутого досвіду в різних сферах викладацької, науково-дослідної, управлінської інноваційної діяльності.

Наукову цінність становлять дослідження з питань професійної підготовки і мобільності майбутніх магістрів - наукових референтів, редакторів, перекладачів, наукових співробітників в університетах США, Швейцарської Конфедерації (Н.Заслужена, О.Зіноватна, О.Огієнко, Л.Пуховська, А.Сбруєва та ін.), в яких простежується орієнтація на розвиток творчої індивідуальності, акцент на кар'єрне зростання у професійній, дослідницькій діяльності, підвищення конкурентоспроможності.

На основі методів аналізу, вивчення нормативних документів, праць вітчизняних і зарубіжних науковців, науково-методичної інформації сайтів ВНЗ США, Швейцарської Конфедерації у межах статті узагальнено деякі напрацювання дослідників щодо формування професійної мобільності майбутніх магістрів філологічних спеціальностей.

Як засвідчує аналіз наукових джерел (В.Бобрицька, І.Герасимова, Р.Пріма, Л.Сущенко та ін.), професійну мобільність дослідники пов'язують із такими поняттями, як «динамічність» і «задоволеність професійною діяльністю», «відповідність індивідуальних якостей особистості вимогам професії». У цьому контексті зміст магістерської підготовки має забезпечити формування таких рис професійної мобільності,

як відкритість і креативність, готовність до освоєння нових видів діяльності, здатність швидко пристосовуватися до мінливих умов професійної діяльності, комунікативність.

Важливим ресурсом професійної мобільності в аналізованих країнах є розширення академічної мобільності студентів: функціонують інтегровані програми навчання і наукових досліджень, відбувається підвищення ролі університетів як носіїв академічної культури в розвитку економіки країни.

В університетах США, Швейцарської Конфедерації, зазначають А.Заслужена [1], О.Зіноватна [2], наявні курси або спеціальні дослідницькі модулі, спрямовані на підготовку науковця з визначеною спеціалізацією – лінгвістика або література: «Дослідження дискурсу», «Гендерні дослідження», «Творча писемна англійська», «Як бути постколоніальним критиком», «Дослідження меж уяви в північноамериканських оповіданнях» (університет Берна [3]); «Дискурсивний аналіз», «Мистецтво есе»; – «Корпусна лінгвістика» «Вступ до англійської літератури та культури досліджень» (університет Фрібура [4]).

Педагогічна підготовка магістрів-викладачів вищої школи, учителів для матура здійснюється після того, як студенти вже набули магістерські ступені. У вищих навчальних закладах пропонують магістерські програми для викладання: магістр мистецтв у галузі навчання англійської мови; магістр мистецтв у галузі викладання англійської мови; магістр наук з освіти з викладання англійської мови [2, с.24-26]; магістр предметної дидактики [5].

Сприяють підвищенню професійної мобільності міждисциплінарні навчальні дисципліни, програми яких побудовані з урахуванням компетентнісного і системного підходів: англійський департамент університету в Цюриху пропонує «Гендерне дослідження», «Мультилінгвальний текстовий аналіз» (Multilingual text analysis), «Історична лінгвістика» (Historical linguistics), «Культурний аналіз» (Cultural analysis) [5]; університет Берна [6] – «Мова у виступах», що поєднує мову, музику і мультимедіа; в університет Дрексела – «Мовні студії: дослідження і викладання» [7].

З-поміж поширених видів і форм занять відзначимо проблемні лекції, семінари, симпозиуми-дискусії, практикуми, проблемно орієнтовані дослідницькі колоквиуми, мета яких – актуалізувати освітні технології особистісно розвивального навчання, критичного мислення, пов'язані з майбутньою професійною діяльністю. Важливими є навички групової та індивідуальної роботи; уміння вести дискусії та обмінюватися ідеями; презентація ідеї групової роботи; розробка індивідуального плану розвитку навчального процесу. Ефективною формою організації навчання і дослідження, формування актуальних професійних компетентностей, академічної кар'єри, розвитку мотивації безперервної освіти і самоосвіти є участь студентів у дослідницьких «work-shop». А.Заслужена характеризує такі теми воркшопів в університетах Швейцарської Конфедерації [1]: «Пізнання та розвиток мови», «Когнітивна психолінгвістика», «Пізнання та процеси інтерпретації», «Білінгвізм та пізнання», «Когнітивна соціолінгвістика», «Мова та когнітивна нейронаука», «Експериментальна методологія», «Статистична методологія».

Швейцарський Центр акредитації та забезпечення якості у вищій освіті здійснює акредитацію університетів, федеральних технологічних інститутів та їх програм [8]. У швейцарських, американських вищих навчальних закладах освітньою програмою передбачено написання магістерської дисертації, підготовку дослідницького проекту на вибір, що тісно пов'язані з потребами шкільних закладів, портфоліо тощо. На початку роботи над магістерським дослідженням магістранти ознайомлюються із питаннями академічної доброчесності і академічної культури, питаннями щодо цінностей, традицій, норм, правил проведення наукового дослідження, культури спілкування наукових наставників та учнів, культури наукової праці і соціальної, моральної відповідальності за результати.

В освітній процес інтегровані нові інформаційні технології, що стимулюють формування необхідних ІКТ-компетентностей. Управління навчанням у віртуальному середовищі університетів при підготовці магістрів здійснюється із застосуванням різних LMS платформ та програм (Moodle, Dokeos, OLAT, ILIAS). Оволодіння основами інформаційно-комунікаційних технологій і методикою їх використання дозволяє більш продуктивно і якісно виконувати творчі завдання. Тому з-поміж актуальних цілей стратегії освіти у Швейцарській Конфедерації відзначимо такі, як зайнятість (75% населення у віці 20-64 років має бути працевлаштованим); науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (3% ВВП ЄС повинні бути інвестовані в науку); освіта (не менше, як 40 % молоді віком 30-34 роки має отримати вищу освіту) [9].

Отже, професійна мобільність є невід'ємним показником професійної та соціальної зрілості працівника. Зміст магістерської підготовки майбутніх філологів - наукових референтів, редакторів, перекладачів, наукових співробітників має забезпечити формування таких рис професійної мобільності, як відкритість і креативність, що виражається у схильності до нового й відмові від стереотипів, у творчому ставленні до професійної діяльності; готовність до освоєння нових видів діяльності; здатність швидко пристосовуватися до мінливих умов професійної діяльності; комунікативність. Формування професійної мобільності фахівців із філології у процесі магістерської підготовки продуктивне, якщо ґрунтується на ціннісній основі й узгоджується з професійною компетентністю. Актуалізація вимог щодо професійного розвитку, творчої індивідуальності відображена у компетентностях як професійного, так і управлінського характеру у підготовці магістрів філології. В аналізованих університетах розроблені державні стандарти компетентнісної підготовки магістрів філології, що орієнтують на інноваційну професійну діяльність.

Список використаної літератури

1. Заслужена А.А. Підготовка магістрів з англійської мови та літератури в університетах Швейцарської Конфедерації. – дис. ...канд. пед. н.; 13.00.04. – Сумський держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка. – Суми, 2016.- 323 с.
2. Зіноватна О.М. Модернізація філологічної освіти магістерського рівня України: адаптація американського досвіду : навчально-методичний посібник для викладачів і магістрантів вищих навчальних закладів. – Черкаси, 2011. – 76 с.
3. Universität Bern. Department of English. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ens.unibe.ch/research/index_eng.html. – Назва з екрану. – Мова англ.
4. Universite de Fribourg. Universität Freiburg. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studies.unifr.ch/en/master /multi /foreignlanguagedidactics>. – Назва з екрану. – Мова англ.
5. Universität Zurich. Englisches Seminar. Akademischer Bericht 2012. –[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.es.uzh.ch/dam/jcr:000000000-087b-d64d-ffffffffffa508283b/ES_AkaBer_12.pdf. – Назва з екрану. – Мова нім.
6. Universität Bern. Department of English. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ens.unibe.ch/research/index_eng.html. – Назва з екрану. – Мова англ.
7. Drexel University. –[Електронний ресурс]- Режим доступу до сайту: <http://www.drexel.edu/>.
8. Акредитація. Швейцарська Конфедерація. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://akkreditierungsrat.ch/en/accreditation-switzerland/> (30.06.2016) – Назва з екрану. – Мова англ.
9. Communication from the commission Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth.– Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%200007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf> (30.06.2016). – Назва з екрану. – Мова англ.

Semenog O. M. **THE FORMATION OF PROFESSIONAL MOBILITY
OF FUTURE PHILOLOGISTS IN THE
MASTERS TRAINING USA, SWISS CONFEDERATION**

On the basis of scientific research, the experience of high school institutions in the USA, the Swiss Confederation concerning the formation of professional mobility of future philologists in the process of Master training was generalised.

It is proved, that the formation of professional mobility of specialists in philology in the process of Master training is more productive when it is based on the ground of values and consistent with professional competence.